

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Skönhet i rytmen och meditativ lågmäldhet

Möller-Sibeliuss, Anna

Published in:
Vasabladet

Published: 13/04/2021

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Möller-Sibeliuss, A. (2021). Skönhet i rytmen och meditativ lågmäldhet: Recension av Martina Moliis-Mellbergs diktsamling *falk*. *Vasabladet*. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202201219799>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Kollaps och nya kretslopp

Martina Moliis-Mellbergs tredje diktsamling "falk" tematiserar kollaps, spillror, rester, sönderfall – ja, någon form av undergång som samtidigt innebär en ny början från andra utgångspunkter. Diktjaget sköljs upp på en strand, ännu delvis fisk, som i evolutionens början, med vatten i lungorna och "skrapmärken på halsen där gälarna satt".

Var gränsen går mellan människa, fisk, fågel och världen omkring är inte klart och just i den oklarheten finns något nytt och hoppfullt, ett slags organiskhet och möjlighet till nya samband och helheter mitt i all söndring.

"ge mig tillbaka / jag ber / ge mig tillbaka", skriver författaren i en av dikterna. Vad är det för en vädjan, och av vem? I slutet av samlingen är det någon som "samlar alla minnen / knyter varsamt runt en sten / sänker ner i ögat", medan falken cirklar i dikten strax efter. Det som beskrivs verkar vara just ett slags cirklande, ett gemensamt kretslopp som söker sin form och sitt samspel.

Temat sönderfall och kvarlevor får mig att tänka på Matilda Södergrans senaste diktsamling "Överlevorna". Här är det fråga om "överlevor" som försöker orientera sig i ett sammanhang där allt har sin riktning, om det så gäller havet, flyttfåglarna eller tiden.

Mina associationer går också till Noas ark och syndafloden. I Moseboken sänder Noa först ut en korp och sedan en duva för att sondera terrängen och få en uppfattning om översvämningens omfattning. I Moliis-Mellbergs diktsamling är det en falk som får mediera ett annat varande och inkarnera "en punkt utanför det som kändes möjligt".

Kring falken finns konnotationer både gällande det vilda och tämjda, men vem som tämjer vem är inte givet. Över huvud taget finns en "agens" på olika håll i naturen, även decentraliserat hos diktjaget som "hör en andning som är min". Andningen är något i sig, något som jaget identifierar som sin men som inte ägs eller kontrolleras.

Dikterna består av treradiga haikuliknande strofer men utan dess stavelsemönster. Allt är skrivet med gemener och utan skiljetecken, vilket skapar en stämning av meditativ lågmäldhet och oavbrutet stilla flöde. Det finns en påtaglig skönhet i rytmen, assonanserna, alliterationerna och i hur stroferna knyter an till varandra, som om de hörde ihop, hade en fortsättning, ville berätta något som i grunden är lyriskt. Stämningen är sorgsen men också färgad av en obestämbar längtan och tröst.

Indelningen i fem avdelningar strukturerar rytmen och skapar rum för pauser, texten blir till i tystnaden runtomkring. Det är inget som sker automatiskt bara för att en dikt är kort och koncis, men här är det verkligen som om orden stod i förbindelse med luften mellan dem, med papprets vitthet.

Mot slutet av samlingen står en ensam rad på baksidan som det enda undantaget från den övergripande kompositionsprincipen. Genom sin avvikelse får den en särskild tyngd: "hjärtat fortsätter vara en muskel".

Utsagan kan läsas på många sätt, men jag ser den som en markering av den materiella kroppsligheten. Det finns inget reduktionistiskt i konstaterandet att hjärtat är en muskel, utan tvärtom en medvetenhet om att det faktiska och fysiologiska har sin laddning och närvaro.

Jag är helt tagen av denna diktsamling, som i sin eleganta stilisering lyckas vara existentiellt angelägen på ett icke-antropocentriskt sätt och som skriver fram både den civilisatoriska kollapsen och något som kunde följa ur den. Ett omstrukturerat inre, andra vägar, lyrikens credo.

”det som inte redan gått förlorat / ska förbli / en tvinnad besvärjelse runt”

Anna Möller-Sibelius